

НЕЮБИЛЕЙНА ПРИЗНАТЕЛНОСТ

10 ГОДИНИ ОТ СМЪРТТА

НА ПРОФЕСОР БОРИС СИМЕОНОВ (1925–1996)

Мисля, че имам право да свидетелствам за Борис Симеонов Димитров. Бил съм негов студент, бил съм негов асистент. И ако не ме лъже суетата, отношенията между нас преминаваха границата на официалната и полуофициалната колегиалност.

Професор Борис Симеонов беше един от последните представители на, ако мога така да се изразя, „стария академизъм“. Самият той с гордост изтъкваше, че е ученик на академик Владимир Георгиев. Не знам как ще се стори това на днешните студенти, но той държеше аудиторията да го посреща на крака, когато влизаше в час.

Разбира се, академизмът не се изчерпва само с външните ритуали. За поколения студенти лекциите на професор Симеонов бяха не само част от учебната програма, но и интелектуално предизвикателство, защото те съдържаха не толкова резюме на написаното по учебниците, колкото оригинални идеи, най-съвременни постановки, дискусийни становища. Същия интерес предизвикваха и многобройните спецкурсове, водени от професор Симеонов, които бяха посветени на проблемите на балканското езиковедство, прабългарския език и древните писмени паметници по българските земи.

Професор Борис Симеонов обаче общуваше със своите студенти не само по време на занятия и изпити. Стотици бъдещи филолози са преминали през кръжочка по езиковедство, ръководен от него, а десетки други са подготвили своите дипломни работи благодарение на помощта му. За развитието на всеки свой кръжочник, дипломант или докторант професор Симеонов имаше дългосрочна стратегия, чиято крайна цел беше създаването на един безупречно подготвен езиковед.

Нека обаче свидетелствам, че той не беше от професорите, samozаклучили се в кулата на езикознанието. Както изисква истинският академизъм, ученият трябва да се занимава задълбочено с едно нещо, но трябва да разбира добре и от всичко останало.

Класик по образование, професор Симеонов беше избрал за своя любима тема фонологията, чиито идеи по онова време не бяха идеологически препоръчителни. Той изследваше нейната проблематика и в чисто теоретичен аспект (*О некоторых основных вопросах теоретической фонологии*, сп. „Болгарская русистика“, 1975, кн. 1), и в съпоставителен план (*Общие черты фонологических систем балканских языков*, сп. „Балканско езикознание“, 1977, кн. 1–2), и като практически модели (*Структурно-фонологична и дистрибутивна интерпретация на българските сонантни фонемии* – В: *Помагало по българска фонетика*, 1980).

Само искам да вметна, че идеите, изложени в споменатите публикации, са толкова авангардни поне за българската традиция, че вече повече от тридесет години не могат да бъдат „узаконени“ чрез школските и университетските учебници.

За сметка на това учебниците, написани от професор Борис Симеонов (*Помагало по езикознание*, със съавтори М. Москов и Ж. Бояджиев, 2. издание, 1971), продължават своя безмъртен ксероксен живот.

А добър учебник може да напише само този, който притежава школувано теоретическо мислене. Един от първите трудове на професор Борис Симеонов е *Произход на езика и религията* (1959). И до днес препоръчвам на своите студенти да прочетат ста-

През ноември 2005 г. студентско-докторантският лингвистичен клуб „Проф. Борис Симеонов“ организира среща разговор по случай 80-годишнината от рождението на своя патрон. В Заседателната зала на Пловдивския университет домакини и гости, сред които – проф. гфн Петя Асенова, проф. гфн Диана Иванова, проф. гфн Иван Куцаров, доц. г-р Мария Данчева, доц. г-р Красимира Чакърова, научен ръководител на клуба, гл. ас. Иванка Гайдаджиева, гл. ас. г-р Константин Куцаров, дъщерята на Б. Симеонов – Вера Димитрова, създадоха онази комуникативна атмосфера, където се усети специфичното езиково взаимодействие, наречено общуване. Такова, каквото през годините го е провеждал ученият и човекът проф. Борис Симеонов. Ето и част от изказванията на неговите колеги и приятели.

В тези 40 години, които е прекарал зад катедрата и между студентите, паралелно е публикувал 253 изследвания, 9 от които са монографии, около 130 – популярни тълкувания на географски и други имена, писал е учебни помагала, рецензирал е трудове на свои ученици, редактирал е стотици страници. Участвал е в 30 международни и 50 национални научни форуми. Той беше човек, който можеше да си губи времето за другите хора, без да смята, че в това време може да напише нещо, с което да прослави себе си. Няма езиковедско звено в България без негови ученици...

тията *Структура на думата (опит за логическо описание)* в списание „Български език“ (1975, кн. 3).

Може би за по-широкия кръг читатели ще са интересни публикациите по друга любима тема на професор Борис Симеонов – прабългаристиката. Дано новите патриоти, които обичат да разплитат, заплитат и развяват конски опашки, прочетат десетките негови статии и бележки по прабългарска ономастика. Нека от техните редове научат, че бележите от подковите на Аспаруховата конница в българския език са повече от десетина (*Новооткрити прабългарски думи в езика ни*, сп. „Български език“, 1984, кн. 5). Нека обяснят на децата си какво всъщност означава думата **българин** (*Произход и значение на названието „българи“*, сп. „Векове“, 1976, кн. 5). Нека допълнят наученото от учебниците по история с тълкуванието на имената на Аспарух (*Произход и значение на личното име на хан Аспарух*, сп. „Векове“, 1977, кн. 3) или Омуртаг (*Произход, структура и значение на личното име хан Омуртаг*, списание „Български език“, 1984, кн. 6).

Изследванията по ономастика изискват не само голяма ерудиция, но и забележително трудолюбие. В ПУ „Павел Хилендарски“ професор Симеонов поощряваше събирателската дейност на студентите и по-младите преподаватели. Той помагаше за организацията на научни експедиции и изискваше от дипломантите активна теренна работа. Благодарение на създадената от него традиция и до днес езиковедските катедри в университета разполагат с богат архив от ономастични и диалектоложки материали за почти цяла Южна България.

Между другото името на професор

Две области му бяха любими – ономастиката и прабългаристиката. Хабилитационният му труд за доцент е Топонимията на Годечко. Пръв започна да организира студентски експедиции за събиране на топонимичен материал. Мисля, че на него дължим и най-ценните текстове за фонологичната система на балканските езици.

Проф. д-р Петя Асенова

Той е една неразделна част от ядрото, създадо филологията в Пловдив. От всички езиковеди от по-старото поколение най-много съм общувал с него. Едва ли с друг човек съм говорил толкова за езиковедство. Беше пълен с идеи. Всичко тръгваше от неговия кръжок. Студентите го обичаха.

Имаше нелек живот, но винаги е бил оптимист, ведър и смел.

Проф. д-р Иван Куцаров

От проф. Симеонов усвоих самия преподавателски занаят, а заедно с това и структурното езиковедство. Възхищавах се на ерудицията му и на начина, по който поднасяше с лекота материала, без никога да пропусне шеговития акцент – част от неговия характер и от цялостното му отношение към света и към себе си. Не е възможно някой да е познавал проф. Симеонов и да не го е запомнил за цял живот.

Легендите за Боби като че ли вървяха преди него и предизвестяваха навсякъде неговата поява, но същевременно го превърщаха и го превърнаха в символ на силно университетско присъствие.

Доц. д-р Илияна Кръпова

Борис Симеонов се споменава с признателност не само в ПУ „Паисий Хилендарски“. Той направи много за укрепването на филологическата наука в тогавашния Висш педагогически институт в Шумен. С добро чувство си спомнят за него и тези, които е учил или с които е работил в СУ „Св. Климент Охридски“ и в Института за чуждестранни студенти.

Говорил съм с много хора, които повече или по-малко познаваха професор Борис Симеонов. Всички си спомнят за него и с уважение, и с усмивка. За себе си вече не знам кое е по-важното: дали да си често срещано име в научните библиографии, или да си запомнящ се герой от академичния фолклор? А може би това са двете страни и на „стария“, и на „новия“ академик?

Така и посмях да му подаря една нова и голяма, ама много голяма и удобна чанта. Старата чанта беше пропътувала хиляди километри по ежеседмичния маршрут София – Пловдив – Стара Загора – Шумен – София. Беше пренесла тонове интересни книги и ръкописи на колеги и студенти. В новата чанта на професора щеше да има място за всичко: за тоалетните принадлежности, лекарствата и спринцовките; за очилата, книгите и вестниците; за грижите, радостите и благодарностите...

Днес, когато пътуваме, си носим като че ли само лаптопите. Дано поне в компютрите си пазим файл със снимки на любимите учители.

Лъчезар Янков
